

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day
Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50
Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

MISLI OB "TEDNU USTAVE"

Predsednik Eisenhower je proglasil teden, ki sledi 17. septembru in v katerem praktično vzeto živimo, za "Teden ustave." Dne 17. septembra leta 1787, torej pred 168 leti se je rodila ameriška ustava z angleško besedo constitution — konstitucija. Ustava je temeljni zakon urejene in svobodne družbe. Nam v naslednjih vrsticah ne gre za to, da bi se bavili s kakimi suhoparnimi pravnimi vprašanji. Nam gre za dejstvo, da živimo v deželi, ki je pravno urejena, ki ima svoj temeljni zakon, ki pa je v svetu nekaj posebnega. Nam gre za to, da imamo to zavest. Letos se je celo določil cel teden dni, da vsaj enkrat v tem tednu pomislimo na ameriško ustavo.

Ljudstva sveta niso vedno živela v pravno urejenem življenju. Jaz sem država! so na primer rekli francoski kralji. Torej kar je rekel francoski kralj, naj velja za vse? Bili so pa časi, ko sploh ni bilo ničesar zapisanega ali urejenega glede državljskih pravic. Ustava, ustavno življenje, to so politične pridobitve modernega človeka komaj dobro stoletje nazaj. Izjemo delajo Angleži, ki so se za svoje državljanske pravice potegovali že od leta 1215, ko so dobili prvo ustavo, tam pa približi, da besede pri vodstvu države nima samo kralj in njegova okolica, ampak tudi angleški stanovi.

Ameriška ustava začne z značilnimi besedami: "Mi ameriško ljudstvo..." Torej ne s kakim — "mi po milosti božji in volji naroda ali cesar." Če bi bil v letu 1787 živel Abraham Lincoln in bi bil sodeloval pri ameriški ustavi, bi bil gotovo predlagal, da se v to ustavo vnese "vlada iz ljudstva, za ljudstvo, z ljudstvom." Ameriško ljudstvo je oče in mati, pa tudi nosilec ameriškega ustavnega življenja, ameriških ustavnih svoboščin.

Verjetno je malo Amerikancev, ki bi se zavedali globokega pomena svoje ustave. Tudi med nami ameriški Slovenci. Pravzaprav je v enem oziru ta "politična malomarnost" lepo spričevalo. Vse kar je napisanega v pogledu ameriških državljskih svoboščin, pa naj rabimo kratko besedo — ameriške svobode, je postalo tako vsakdanje, tako samo ob sebi razumljivo, da ne čutimo potrebe, da bi se o tej svobodi sploh pomenkovali. Le kadar kdo nastopi zoper to ameriško svobodo, takrat takoj občutimo, da imamo nekaj, česar si ne damo vzeti. Tak občutek smo imeli kadar smo govorili o teroristični organizaciji Ku-Klux-Klana, ki je kot privatna organizacija hotela vršiti državno oblast. Tak občutek smo imeli v zadnjem času, ko je senator Joe McCarthy hotel postaviti na glavo ameriški princip, da je vsak človek načelno nedolžen, pošten. Če mu pa hočeš naprtiti krivdo, jo ti, ki tožiš, dokaži. Radi McCarthyja je bil precejšen krog Amerikancev zaskrbljen, vendar po našem mnenju neupravičeno. Ameriška demokracija se je izkazala dosledno iz stoletja v stoletje, iz deset let v desetletje, celo iz leta v leto zdrava in močna, globoko v ljudstvu in v pravem čutu vsakega predstavnika javne oblasti notranje zasajena.

Zopet pa je malo ustav na svetu, ali pa nobene, ki bi bila resničen plod zdravega človeškega razuma najvišjih idealov, katere so postavili najbolj razviti in zreli možgani, in to ne samo iz enega naroda in iz ene dobe. Vzemimo samo pojem enakosti. Da smo enako sestavljeni končno po atomih, da se kot enaki rodimo, da je prišla družba do urejenih razmer, ko so se ljudje pač tako dogovorili, te dokazane resnice niso zrasle originalno na ameriškem zelniku, marveč v Evropi. Četudi pa so bile v Evropi dokazane, v praktičnem življenju niso veljale ničesar. Četudi so bile iz Evrope v Ameriko prenešene, so pomenile v Ameriki praktično vse!

Prijetna je zavest, da živimo v neki stalnosti. Kdo pa nima pred seboj cilja, da si v življenju čim preje pribori stalnost? Vsakdo! Prijeten je občutek ameriške politične stalnosti, ki jo daje temeljni ameriški zakon — ustava. Preteklo je že 168 let, ko se je ta temeljni zakon dopolnjeval, ker so bili stavki prve ustave kratki. Toda tudi dopolnila niso prvih stavkov po temelju prav nič spremenila.

L. C.

Urednikova pošta

ZAKAJ KANDIDIRAM V MESTNO ZBORNICO

Navadno mi še v glavo ne bi padlo, da bi kandidiral v mestno zbornico. Če bom izvoljen, mi to ne utegne biti v nobeno veselje. Resnica je, da si skoraj ne morem misliti o sebi kot članu mestne zbornice. Dobili so se tudi ljudje, ki sem jih vprašal za podpis mojih peticij, da so se smejali in me nagovarjali, naj pozabim na volitve in denar, ki bi ga porabil za agitacijo, raje zapijem. Drugi zopet so trdili, da bo sreča, če dobim 200 glasov.

Da sem se kljub temu odločil kandidirati, je bil vzrok ta, ker se nisem strinjal z bojkotom, katerega je Fakultet uporabil proti CTS. Če hočem na kak način protestirati, moram torej nastopiti kot kandidat, da bodo ljudje slišali tudi drugo plat. Če soglašajo z menoj, potem imajo vsaj priliko, da za koga volijo.

Če nekdo organizira kakšen cirkus, da bi s tem pokazal, kako nasproten je višjim voznim pri CTS, potem bi moral tak človek najprej nastopiti proti zvišanju plač, ki so jih dobili delavci. Ker od vseh stroškov CTS odpade 60 odstotkov na delavske plače, je jasno, da mora vsakemu povišku plač slediti povišek voznin. Ali so delavci preveč plačani? Saj ima CTS težave, da dobi sposobne voznike kljub povišku plač, ko pač dnevno bremo v časopisih oglaševalci za voznike avtobusov. Enostavna resnica je, da če hočemo imeti dobre in sposobne voznike, jim bomo pač morali plačati primeroma tako kot so plačani drugi delavci. Taka je ta stvar, in jaz sem proti temu, da bi kdo igral politično žogo na račun tega vprašanja.

Tudi boj kot tak je bil smelen. Koliko časa pa bi bil Fakultet v stanju dobiti take, ki bi vozili čisto tuje ljudi v mesto. In to zastoj! Pa recimo, da bi se bila pri eni teh voženj zgodila nesreča. Koga pa bi ljudje, ki so se vozili s temi avtomobili, držali odgovornega? Koga bi tožili? Če se zgodi nesreča in kdo dobi poškodbo, ko se vozi z javnim busom, seveda zahteva, da naj CTS plača, ker ga boli hrbet, glava, itd. Take tožbe za visoke denarce so dnevna stvar.

Nekateri Fakultetovi prijatelji pravijo, da mu je šlo za to, da se odstranijo debeli birokratje, ki "ronajo" sistem javnega prevoza. Dostojno bi bilo, da bi se taki "debili birokrati" imenovali z imeni. Natolcevanje tjavendan, brez vsakega imena, pa je po mojih mislih navadna podlost.

Kdo so ti birokrati? Eden od važnih ljudi pri upravi CTS je Eddie Kovačič. On je verjetno eden najbolj popularnih javnih služabnikov, kar jih je slovenska 23. varda še kdaj poslala v mestno zbornico. Torej naš Eddie vsekakor ne more biti tisti, na katerega letijo polena. Imamo tudi Ray Turka. Ta Slovenec ima zelo odgovorno mesto pri CTS. Njegova naloga je, skrbeti za to, da ljudstvo in uprava CTS shajajo eden z drugim kot partnerji. Biti moram na njegovi strani, to pa radi naslednjih dejstev.

Naš javnoprvozniki sistem je, last ljudstva mesta Clevelanda. Zasebni interesi so se ga iznebili in mestna vlada ga torej mora obratovati kot ljudsko lastnino. Resnica tudi je, da je to obratovanje prilično dobro, posebno še v primeri s problemi, ki jih imajo sistemi za javni prevoz po drugih naših mestih.

V New Yorku so tudi imeli prevozniki sistem, ki je bil privatna lastnina, pa ga je moralo enako prevzeti mesto. Tam imajo stalen deficit, posledica pa je, da se razlika med dohodki in izdatki krije z davki. Naš clevelandski sistem javnega prevoza temelji na ideji, da tisti, ki se z busi vozijo, naj tudi nosijo vse stroške sistema. Naše glavno mesto Washington ima javno prevozniki sistem, ki je privatno lastovan. Prišlo je do stavke, ki se je vlekla tako dolgo, da je moral nastopiti kongres Združenih držav in ukazati, da se privatni sistem umakne. Ni dolgo tega, ko so imeli hudo stavko v mestu Little Rock.

Pri upravi CTS nimam nobenih prijateljev in kake hvalačnosti ne pričakujem od nikogar. Edino kar hočem, je to, da politiki kadar gre za CTS, postopaj prav tako, kakor takrat, kadar gre za našo občinsko lastovano elektrarno. To naj bi bil moj prispevek k zboljšanju politične moralnosti v Clevelandu.

Louis Jartz.

Darovi

CLEVELAND, O. — Relifnemu odboru Progresivnih Slovencev je bila izročena vsota \$5.00, katero sta darovala Mr. in Mrs. Matt Bizjak iz West Parka v spomin pokojnega Mirko Copic, saj ni ničesar zakrivil.

Krožek št. 1 Progresivnih Slovencev pa je izročil Relifnemu odboru vsoto \$25. za Rdeči križ, ki zbira prispevke za žrtve zadnje velike povodnje.

Relifni odbor bo odredil darila na pristojna mesta kot so bila določena. Darovalcem se izreka takola zahvala.

Josephine Tratnik, tajnica Relifnega odbora P. S.

ŽENSKJE IN TRDNJAVA

Iskander Fejgamber je hekoč oblegal močno utrjeno trdnjavo. Branilci so že klonili in oblegovalci so se že veselili, da bodo trdnjavo zdaj že zavzeli. Nekega jutra pa so se pojavile na trdnjavi ženske, da bi branile trdnjavo.

"Zdaj pa kar pojdemo," je rekel Iskander Fejgamber, "Proti tej vojski se ne moremo boriti. Zmagati bi ne bila nobena čast, podlež pa bi bila sramota."

BOGATA KNJIZNICA

Prijatelj obišče prijatelja in obdružuje bogato knjižnico v njegovi delavni sobi. — Lepe, drage knjige imaš. Bi mi lahko katero posodil?

Prijatelj odkima z glavo: — Pomisli, koliko truda sem imel preden sem si vse te knjige spodil.

Novi grobovi

(Nadaljevanje s 1. strani)

JOSEPH SCHIBURIS

Po dolgi bolezni je umrl na domu Joseph Schiburis, star 86 let, 17628 Harland Ave. Rodom je bil iz Litvinske. Zena Anna je umrla pred več leti. Zapušča tri hčere, Anna, Victoria in Mrs. Theresa Hulsebus, vnuke in več sorodnikov. Pogreb se je vršil danes jutraj iz Joseph Zele in sinovi pogrebnega zavoda, 458 E. 152 St., v cerkev Our Lady of Perpetual Help in nato na pokopališče Calvary.

MARGARET MONAGHAN

Po dolgi bolezni je umrla Margaret Monaghan, stara 81 let. Zapušča sorodnike Mrs. Marie McHugh, Thomas Gibbons, Thomas Gilbert in Agnes Gibbons v New Yorku. Pogreb se je vršil danes jutraj iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Jožefa in nato na pokopališče Calvary.

Preveč časa in preveč denarja

Londoni sodniki si belijo zadnje dni glave z edinstvenim pravnim primerom. Izredno lepa, 23 let stara gospa Wood, ki se je šele nedavno poročila s premožnim bankirjem, toži zavarovalnico zaradi žalitve njene ženske časti. Gre za znano zavarovalnico "Lloyd," pri kateri je Wood hotel zavarovati zvestobo svoje mlade žene. Pri tej zavarovalnici lahko namreč človek zavaruje malone vse.

Zadnja leta je sklenil "Lloyd" več zelo visokih zavarovanj proti morebitni novi vojni. Samo proti atomskim bombam ta zavarovalnica noče še nikogar zavarovati, češ da bi bilo takšno zavarovanje preveč tvegano. Pač pa so si izmislili njeni izvedenci nekaj drugega. Proti določenim mesečnim premijam je na razpolago v primeru napada z atomskimi bombami letalo, ki bi zavarovance neutegoma prepeklalo na otok, varen pred njimi.

Nedavno je ta zavarovalnica sklenila tudi prva zavarovanja proti ženskim sleparjem. Mlada dekleta in žene se lahko zavarujejo za poljubno vsoto za primer morebitne škode, ki bi jim jo napravili moški v denarni oblasti.

V začetku omenjeni bankir pa je imel smolo. Splošni zavarovalni predpisi namreč določajo, da morajo biti izpolnjeni trije pogoji, drugače ni moč zavarovati rizika. Ti pogoji so: slučajnost zavarovanega primera, prevoja možnosti glede tveganja in načelo vzajemnosti. Ta tri suhoparna dejstva so nenadoma oživel, ko je prišel zavarovalni agent v Woodovo vilo, da bi si "objekt" temeljito ogledal. Ko je zagledal izredno lepo ženo, je brez komentarja odklonil zavarovanje proti nezvestobi, češ da bi bilo pri tako lepi ženi preveč tvegano. Da žena s tem poklonom ni bila zadovoljna, je razumljivo.

SPREMENJEN OKUS

Stric vpraša srečnega očeta: — Kako se počutita tvoja otroka? — Okus sta spremenila. — Kako to? — Gotovo se še spominjaš, da se je fant, ko je bil še majhen rad igral z vojaki, deklica pa s punčkami. Zdaj ko sta zrasla je ravno obratno.

PROFESORSKA

Star, že več let upokojen profesor je bil med sosedami znan kot velik čudak. Nekega dne ga je sosed opazoval, kako stoji s praznim vrčem ob cvetličnem loncu. Končno mu je rekla: — Gospod profesor, saj imate vrč prazen! — Že prav, — je odgovoril — saj so tudi rože umetne.

Nafta — prva gospodarska svetovna sila

Zemeljsko olje ali nafta, ki se v predelavi (destilaciji, rafinaciji) deli v glavnem na bencin, svetilno olje (petrolej), srednje ali plinsko olje in olje za mazanje, je danes v pravem pomenu besede prva svetovna sila. Tehnične iznajdbe zadnjega stoletja, uprbljene v najširšem obsegu od držav in posameznikov (avtomobili, letala i. dr.), ki za pogon nujno opotrebujemo tako gorivo, so temu surovinskemu produktu pripomogle do nesluhtene uporabe; s tem se je seveda povpraševanje po njem vprav histerično povečalo. Brez tega naravnega produkta si današnjega prometa ne moremo niti zamisliti in zato ni čudno, če so si za koncesije naftnih polj države in petrolejske družbe dostikrat v laseh in nastajajo iz tega nadvse nevarna politična trenja. Zato si tudi razne države in družbe na vse kriptlje prizadevajo, da odkrijejo na svojem teritoriju nova naftna polja, da bi tako postale neodvisne od tujih držav in poleg tega še drugim prodajale to tekoče zlato. Včasih se jim to tudi posreči, še večkrat pa je vse iskanje za to tekočo rudo zaman in velikanse vsote kapitala gredo pri tem v nič.

Učenjaki in raziskovalci so ugotovili, da je nafta večinoma v določenih pasovih zemeljske oble. Tak pas bi bil nekako severno od ekvatorja od 20. do 40. vzporednika. V tem pasu so največja ležišča zemeljskega olja, saj obsega ta pas bogata naftna ležišča arabskih držav, Perzije, Rusije, Romunije, severne Afrike in severne Amerike. Posebno prednjači v tem pogledu Severna Amerika, kjer so največja ležišča nafte; razprostirajo se od zapadne meje Pensilvanije severovzhodno čez državo New York. Ta pokrajina je bila tudi prva, kjer so to tekočo rudo pričeli strokovnjaško črpati iz zemlje.

Ze pred prihodom Evropejcev v to deželo so tamkajšnji Indijanci poznali zemeljsko olje, ki so ga uporabljali v medicinske namene. Leta 1859 pa so v kraju Titusville v Pensilvaniji našli v globini 22 m naftni vrelc, ki je več tednov dal po 1000 galon (galona — ca. 4.54 litra) na dan. Ko so ljudje to zvedeli, je nastala pravcata mrzlica po tej dragoceni tekočini in iz vseh krajev so vreli tja zemljani hrenepenci po bogastvu. Danes se nam to zdi malenkostno, vendar je treba pomisliti, da so takrat in skoro do konca prejšnjega stoletja uporabljali petrolej samo za razsvetljavo. V istem letu so tudi Rusi v pokrajini Baku navrtali prve vrelce, nakar so jim kmalu sledili Romuni.

Omembe vredno je, da so že v starem veku poznali zemeljsko olje. Ko so se Izraelci preselili v Perzijo, so naletili tam na jame, kjer so tamkajšnji duhovniki vzdrževali ogenj z oljem, ki se je to zbiralo. Ti kraji so jim bili svet in imenovali so jih kraje odpuščali ali sprave; nephtar ali nephtoj — odtod ime nafte. Sele po prvi svetovni vojni se je izkoriščanje petrolejskih vrelcev razmahnilo. Tako so n. pr. leta 1900 ZDA načrpale 63.621 sodov zemeljskega olja, 1. 1914 pa že 714.000 sodov. Posebno na Bližnjem vzhodu so prihajali na plan bogati naftni vrelci. Perzija (Iran) je postala poleg drugih držav glavni dobavitelj nafte za svetovni trg. Dovolj znana je afra bivšega perzijskega ministrskega predsednika Mošadeka z angleško petrolejsko družbo, kjer je šlo za to, kdo bo v bodoče izkoriščal petrolejske vrelce. Skoraj vse nove države, ki so nastale po prvi vojni na tem področju, se ukvarjajo s tem poslom. Med njimi so glavne Iran, Irak in Savdova Arabija. Koncesije za izkoriščanje teh naftnih vrelcev imajo večinoma Američani in Angleži, saj so navedene države povečini brez drugih naravnih bogastev in prebivalstvo še precej zaostalo. Manjka jim torej kapitala, manjka jim strokovnjakov in hočeš nočeš morajo oddati to naravno bogastvo tujcem v izkoriščanje. Vse to naravno bogastvo, za katerega posestnikom ni treba migniti niti z mezincom, pa prinaša mnogo dobička, ki gre v žep samo nekaterih družb oziroma posameznikov, ki pri tem žive kakor pravi Krez. Vse kaže, da se bo ta konjunktura še dolgo ohranila, dokler morda pričakovana atomska energija ne izvrši temeljite spremembe.

Prvotno so pridobivali zemeljsko olje pač na zelo preprost način. Črpali so ga s posodami iz jam, kjer se je zbiralo. Danes poznamo vsi velike vrtnale stolbe, kjer vrtajo v globino zemlje in črpajo nafto. Jaske, ki jih izvirajo, z razstrelki razširijo, da se lahko zbira čim večja količina nafte. Surovo olje hranijo v velikih posodah ali tudi v tesnjenih zemeljskih jamah, posebno pa še v tankih (cisternah) z vsebino do 15.000 litrov. Odtod ga odvažajo po cevovodih do pristanišč, kjer ga črpajo oziroma pretakajo v cisterne v ta namen zgrajenih ladij-petrolejke.

Zemeljskega olja pa ne črpajo samo iz zemlje, ampak tako rekoč tudi iz morja. To se pravi iz morskega dna, ki ponekod prav tako obiluje na tej surovini. V morskem dnu so odkrili velika ležišča nafte, toda kako priti do nje? Napravili so plavalne otoke, na njih uredili vse potrebne priprave in pričeli vrtati v morsko dno.

Nafta je danes, kakor že rečeno, surovina, za katero je največje povpraševanje na svetovnem trgu. Po drugi svetovni vojni narašča to povpraševanje čedalje bolj; saj je izid druge svetovne vojne v glavnem odločila nafta — bencin. Ko je med vojno Hitlerju zmanjkalo bencina, se je z vsilo silo vrgel v prostor proti Kavkazu, da bi zavojeval bogate petrolejske vrelce v pokrajini Baku. K razbitju nemške vojaške sile so v največji meri pripomogla letala — bencin. Toda ne mislimo na vojno, pogledimo rajši naš čas, ko vlada še mir, kako se je vse to razmahnilo. Vse je motorizirano: na kopnem, v zraku in na morju. Vsemu temu pa mora zadostiti notranja svetleča svetla, svetla ogromnih bogastvom: z nafto. Ali potem takem ni upravičeno, če imenujemo nafto najmočnejšo svetovno silo?

S PONAREJENIMI ČEKI PO SVETU

Neki zahodnonemški zakonski par se je napotil z otrokom in služkinjo po svetu. Potoval je s ponarejenimi čeki leto dni in prepotoval 12 dežel. Sele v Grčiji ga je policija prišla in poslala nazaj v Zahodno Nemčijo. Podjetna zakonca sta prepotovala Italijo, Francijo, Španijo, Tanger, Maroko in Portugalsko ter srečno prispela v Južno Ameriko. V Caracaju pa sta se zlela osebu na letališču sumljivo. Zato so ju poslali v letalovno mesto v Venezuelo v Amsterdam, da bi zadevo preiskali.

Zakonca pa sta se spretno izmuznila policiji in prispela na Norveško. Neka banka v Oslu jima je vnovič ponarejen ček Lizbonske banke za 10.000 eskudov. Potem sta odpotovala čez Holandsko, Belgijo in Francijo v Genovo ter dalje v Grčijo. Tam pa so ju agenti mednarodne policije prišli. Zdaj sedita v preiskovalnem zaporu v Dusseldorfu.

Oglašajte v --- Enakopravnosti

FRANJO AVSEC: OB 50-LETNICI MESTNE HIŠE V NOVE MESTU

18. avgusta 1955 je minilo 50 let, odkar je imel takratni mestni občinski odbor v Novem mestu slavnostno sejo ob otvoritvi nove mestne hiše—rotovža v Novem mestu. Obrnimo list zgodovine za pol stoletja nazaj in pogledimo, kako je potekla slavnostna seja, ki jo je vodil takratni novomeški župan, lekar nar mr. ph. Sladovič Simon pl. Sladojevečki, ki je dal tudi pobudo, da so novo mestno hišo zgradili.

Taj slavnostni seji so prisostvovali takratni svetovalci: Karol Rosman, Vinko in Adolf Guštin, odborniki: Karol Barbo, Maks Bruner, Ivan Ferlič, Vajkhard Gadini, Gustav Golia, Anton Hočevar, Josip Mogolič, Dr. Albin Poznik, Albin Smola, Teodor Vidič in Alojz Windischer, kot virilisti pa: mr. ph. Josip, Josip Ogoreutz, dr. Jakob Šegula, Franc Seidl in dr. Karol Slanc. Zapisnikar je bil Leopold Štuler.

Po otvoritvi slavnostne seje je pozdravil župan navzočega glavarja barona Viljema Rechbacha ter vse navzoče člane mestnega občinskega odbora.

V nagovoru je župan nato dejal med drugim:

"Dolgo vrsto let je stal stari rotovž, ki je zadoščal svojemu namenu, a postali so prostori pretesni za mestni urad in mestno hranilnico. To poslopje, katere je komaj ustrezalo zahtevam kake podeželske občine, ne pa potrebam mesta s precejšnjim številom meščanov in raznih uradov. Uradi, ki se nahajajo v mestu, so po večini dobili v zadnjih letih nova poslopja. Pri teh gradnjah jim je šel vsepovsodi na roko mestni zastop, ki je dopel v svojem velikodušju tako daleč, da je skoraj pozabil sam nase, oziroma na one, ki jih zastop, to je na svoje meščane. Mestni in hranilnični urad sta se stiskala dolgo vrsto let v eni sami sobi, in potrebno je bilo železne roke in trdne volje, da se stara mestna hiša spremeni v to, kar vidimo danes. Mestni zastop je naposled uvidel, da se na ta način kot je predomenjeno ne da dolgo izhajati, zato je v svoji seji 29. VI. 1903. sklenil staro mestno hišo—rotovž prezidati. A pokazalo se je, da to ne bi bilo iz več vzrokov umestno, in je radi tega v seji 14. VIII. 1903. storil sklep historičnega pomena, zidati popolnoma nov rotovž. In glejte, danes se ponasamo z novo mestno hišo, ki gotovo odgovarja in bo odgovarjala še dokaj let našim razmeram in potrebam popolnoma.

Naj spregovorim nekaj besedi o zgodovini starega rotovža. Kolikor se more sklepati iz temnih nezanesljivih virov je bil stari rotovž dograjen leta 1720, pozneje večkrat popravljen, je stal tako dolgo dokler ni bil izvoljen leta 1902 nov mestni zastop, ki je prišel po dolgem trudu do tega, da se zgradi novi. Taki momenti ostanejo gotovo vsakemu dolgo v spominu, to so zgodovinska dejstva, ki se ne pozabijo tako hitro. Zato menim in sem prepričan, da bo našel tudi ta občinski zastop svoje mesto v zgodovini Novega mesta, v zgodovini, ki ovekoveča take čine z

večnim spominom. Pričal bo pa o požrtvovalnem in neumornem delu mestnega zastopa novi rotovž sam, ki je zgrajen v dostojni obliki in velikosti, o čemur se je gotovo vsakdo prepričal. Naj bo torej ta moment začetek reda in pridnega dela za procvit Novega mesta.

Nadalje bi omenil še nekoliko o zgradbi nove mestne hiše. Kakor je rečeno, je bilo zidanje novega rotovža sklenjeno na seji mestnega zastopa dne 14. VIII. 1903, ter obenem določeno, da se delo takoj razpiše. Pri tem se je poudarjalo, da se delo izloči izključno domačim delavcem, kar se je tudi skušalo. Ali slednjič se je posebno že med delom pokazalo, da je to nemogoče in poklicati so se morali tudi tuji delavci. Seveda se je pri tem kolikor najbolj gledalo na to, da zaslužijo poleg tudi domačini. V seji 22. I. 1904. se je izvolil poseben odsek, ki naj nadzoruje delo pri novi stavbi. V ta nadzorovalni odsek so bili izvoljeni poleg župana še iz mestnega zastopa Karol Rosman, Adolf Guštin, Josip Ogoreutz in ing. Bloudek kot strokovnjak. Dne 11. V. 1904. se je delo oddalo zidarskemu podjetju Josipu Olivo. Ostala dela pa so izvršili, in sicer: tesarska Alojzij Jerman iz Broda, kleparska Andrej Agnič iz Novega mesta, kamnoseška Toman iz Ljubljane, mizarska Vinko Umek iz Novega mesta, ključavničarska Binder iz Ljubljane, steklarska Franc Kenda iz Novega mesta, slikarska Otton Smitka iz Novega mesta, slikarska dela v dvorani in koridorju slikar Makovec iz Ljubljane, pečarska Drešle iz Ljubljane, vso notranjo opremo—pohištvo pa je dobavila tvrdka Naglas iz Ljubljane."

Župan je nato s ponovnim pozivom na vse navzoče, da bi v bodoče še z večjo vnetostjo delali v korist Novega mesta, zaključil svoj govor ter dal besedo virilistu dr. Karlu Slancu, pripadniku takratne socialdemokratske stranke, ki je med ostalim dejal:

"Danes nam je župan z mestnim zastopom izročil nov rotovž. Isti je lepa stavba. Na Slovenskem menda ni lepše. Za naše meščane razmere je dosti velik. S časoma se lahko razširi.

Otvoritev se je vršila brez posebnega pompa. Naša godba je na predvečer napravila županu serenado, zjutraj budnico, in sedaj smo se zbrali k slavnostni seji. ...

V imenu meščanov se zahvaljujem županu in obč. zastopu za njihov trud in ljubezen do dograditve tega poslopja, ki bo služilo celokupnemu prebivalstvu Novega mesta."

Dr. Slanc je nato v daljšem govoru opisal zgodovino meščanstva, pomen besede "rotovž" in razvoj gospodarstva v Evropi, pri čemer je zlasti razčlenjeval delo kmetov in rokodelcev. Zaključil ga je s ponovno zahvalo županu in odbornikom ter vsem, ki so sodelovali pri gradnji nove mestne stavbe.

Tako je bilo v Novem mestu pred 50 leti izročeno poslopje mestne hiše svojemu namenu.

Za takratne čase je bila to vse-kakor velika pridobitev za mesto.

Stavba je pred vojno še neka-kor ustrezala takratnim potrebam. Po osvoboditvi pa videli vsa leta, da so prostori pretesni in da bo treba stavbo razširiti, s čimer se bavi tudi sedanjí ljudski odbor mestne občine. Danes se Novo mesto vsestransko obnavlja in modernizira. Lahko se trdi, da se v vseh stoletjih, odkar obstaja Novo mesto, ni nikoli toliko gradilo in obnavljalo kakor v zadnjih desetih letih. Prav gotovo vseh teh velikih del ne bi mogli izvršiti, če ne bi bilo razumevanja ljudske oblasti za razvoj mesta in njegovega gospodarstva.

— "Dolenjski List"

ZANIMIVOSTI

Valovi različnih dolžin povzročajo v človeškem očesu tudi različne barve. Vsaka barva je določena z velikostjo valovne dolžine. Tako na primer vzbujajo vtis modre barve valovi dolžine 430 do 480 milimikronov, vtis zelene valovi dolžine 500 do 570 milimikronov, rdeče pa 630 do 800 milimikronov. Iz tega vidimo, da povzročajo vtis barv valovi z dolžino med 430 do 800 milimikronov. Vtisa bele barve ne povzročajo valovi določene velikosti marveč nastane ko na oko vpliva mešanica raznih valov hkrati.

Znano je, da dela preskrba s pitno vodo posadkam ladij največje preglavice. Ladje imajo posebne velike cisterne, v katerih vozijo pitno vodo s seboj. Nedavno pa je prišla v javnost vest o posebnem novem ameriškem patentu oziroma načinu, kako lahko slano morsko vodo spremenimo v pitno. Patent je kaj preprost. Slano morsko vodo filtrirajo skozi posebno opno narejeno iz čvrste surove gume. Metrska tona očiščene slane vode stane 4 din. Ta način pridobivanja pitne vode iz morske bi bil zelo prikladen tudi za dalmatinske otoke, kamor jo morajo voziti z ladijskimi cisternami, kar je precej drago.

Avplini, avtur in avtag so letalska goriva. Avplini je gorivo

AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7, št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, št. 37 št. 5, št. 36 št. 4.

Ženske obleke: št. 40 je ameriško 32, 42 je 34; 44 je 36; 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

Pri moških oblekah pa se začenja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33; 44 je 34; 46 je 36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 45. (Se vrtil med 10 in 11 točk razlike.)

*
Približna metrična dolžina po ameriški meri:

1 centimeter — 0.3937 inča.
1 meter — 3.2808 čevlja ali 1.0936 jarda.
1 kilometer — 0.6214 "statute" milje oziroma dolžina milje, sprejeta potom zakonodaje.
1 kilometer na vodni površini je 0.5399 "nautical" milje.
Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.
Moške srajce: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14; 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15½; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

reaktivnih letal in pravimo mu visokoaktivni bencin. Avtur je gorivo reaktivnih motorjev. To je petrolej. Kaj pa je avtag? Iz surove nafte dobimo zelo malo petroleja in zato so se začeli gledati na veliko potrošnje v prometu z reaktivnimi letali (samo na enem angleškem letališču potrošijo na dan 540,000 litrov goriva) v znanstvenem svetu bati, da bi bile zaloge avtura v primeru potrebe premajhne. Zato so odkrili avtag, gorivo reaktivnih letal, ki ga dobivajo v velikih količinah iz surove nafte in ga lahko predelujejo v vsaki rafineriji.

Majhni otroci se začno smejati razmeroma zgodaj že v sedmem tednu. Ni nenavadnega pa ni, če se začno smejati šele pozneje, v desetem tednu. Tedaj se novorojenček smeje brž ko se mu kdo približa, ker svoje matere še ne pozna. Temu smehu pravimo "socialni smeh." Značilno je tudi, da otrok do petega meseca ne razlikuje zmerjanja in laskanja. Seveda ga resno še ne moremo zmerjati, če ga pa zmerjamo v šali, se smeje enako, kakor če se mu laskamo. To razliko spozna šele po osmem mesecu, ko se že smeje ali joka, kakor pač z njim govorimo. V desetem mesecu pa že razlikuje ali ga mati zmerja v šali ali zares.

Ribe imajo nepopoln organ za gledanje. Njihova mrežasta opna dojema samo zamegljene slike. Ribe ne razlikujejo barv in njihovo obzorje je zelo omejeno. To bi bil odgovor na vprašanje kako ribe vidijo. Zanimiv pa je odgovor na vprašanje kaj riba v vodi vidi. Ribje obzorje se deli v dve natanko ločeni krožni črti druga v drugi. Znotraj osrednje svetlejšje površine vidi riba tisto, kar se dogaja nad vodo. Nad to površino med osrednjo in zunanjo črto, torej v temnejšem delu, pa vidi temno dno z algami.

Kadar govorimo o kopanju, mislimo predvsem na osvežitev in odstranitev nesnage, ki se nahajata na telesu. Redki ljudje pa mislijo na to, da je kopanje ena

Norjon's Restaurant

895 EAST 222nd STREET
Serviramo prigrizke in cele obede.
Prosto parkanje.
Se priporočamo.
J. M. Ethridge, last.

ŽENSKA ALI MOŠKI
srednjih let ali pa zakonski par, ki dela, dobi lepo opremljeno sobo pri vdovi, ki ima veliko stanovanja. Si lahko kuhate in imate dober dom. Novi naseljenci so dobrodošli. Z o podrobnosti pokličite UT 1-3955

ALI KAŠLJATE?
Pri nas imamo izborno zdravilo za vas ustavi kašelj in prehlad.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
MANDEL DRUG CO.
15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034
Pošljemo kartoli prodamo kamorkoli.

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:
JOHN RENKO
1016 EAST 76th STREET
UTah 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:
JOHN STEBLAJ
17902 NOTTINGHAM RD.
IVanhoe 1-3360

Za newburško okrožje:
FRANK RENKO
11101 REVERE AVENUE
DIamond 1-8029

izmed metod zaštite telesa pred klicami, ki povzročajo kožne in druge bolezni. Bakteriologi so ugotovili, da je na enem kvadratnem centimetru kože večših do 40,000 teh klic. S temeljitim kopanjem pa lahko s kože odstranimo do 85 milijonov klic. In v tem je največji pomen kopanja.

DRUŠTVENI KOLEDAR

SEPTEMBRA
25. septembra, nedelja — Vinska trgatve Farmskega odbora S.N.P.J.

OKTOBRA
23. oktobra, nedelja—Predstava dramskega zbora Anton Verovšek v Slov. del. domu, Waterloo Rd.

29. oktobra, sobota — Maške-radna zabava društva Comrades št. 566 S.N.P.J. na farmi S.N.P.J.

30. oktobra, nedelja — Jesenski koncert Zarje v S.N.D., St. Clair Ave.

NOVEMBRA
6. novembra, nedelja—Opero "Rigoletto" pod Glasbena Matica v S.N.D.

13. novembra, nedelja—Kokošjo večerjo servira Gospodinjski odsek A.J.C. na Recher Ave.

V NAJEM

3 SPALNE SOBE,
NANOVNO DEKORIRANE SE
ODDA V NAJEM POSTENIM
MOSKIM.
RE 1-3682
24471 LAKELAND BLVD.
Euclid 23, Ohio

DELO DOBIJO MOŠKI

OLIVER
ENA NAJVEČJIH TOVARN
V EUCLIDU
POTREBUJE DELAVCE

Toolmakers
Tool Room
Milling Machine
operatorje
Toolroom
Strojne
Operatorje
Die operatorje

Visoka plača; plačane počitnice in prazniki; penzija in prispevajoča hospitalizacija ter zavarovalna in druge podpore.

Morate biti državljani.
THE OLIVER CORP.
19300 EUCLID AVENUE

13. novembra, nedelja—(Martina nedelja) Prireditel društva V boj št. 53 S.N.P.J. v S.D.D., Waterloo Rd.

13. novembra, nedelja—(Martina nedelja) Zbor Triglav priredi koncert in prizor "Deseti brat pri predicah" v Slov. nar. domu, E. 80th St.

26. novembra, sobota—Ples dru-

štva sv. Ane št. 4 S.D.Z. v S.N.D., St. Clair Ave.

27. novembra, nedelja—20-letnica zbora Slovan v A.J.C., Recher Ave. Koncert in spevoigra "Kovačev študent."

APRILA — 1956
29. aprila, nedelja — 40-letnica pevskega zbora Zarja v S.N.D., St. Clair Ave.

Sedaj na razpolago

Okusna! Nemastna!

Pristna

Praška šunka

ZOPET SE IMPORTIRA IZ ORIGINALNIH ČEŠKIH IZDELOVALNIC, KI SO GOJILE IN PRODUKCIJE SVETOVNO ZNANO

PRAŠKO ŠUNKO NAJBOLJŠE KAKOVOSTI

ZE VEČ KOT 100 LET!

Za informacije, kje lahko kupite Pristno Praško šunko v vaši naselbini, se obrnite na sledeče razporedilce:
PAVELKA BROS., 2978 East 37th Street, Cleveland
RED STAR SAUSAGE CO., 502 Jefferson Ave., Cleveland
VERMILLION FOODS, 2000 West 14th Street, Cleveland
P. G. A. FOODS, 4950 Harvard Avenue, Cleveland
Importer za Zedinjene države:
OVERSEAS BARTERS, Inc., 745 Fifth Ave., New York 22, N.Y.

A. GRDINA & SONS
POGREBNI ZAVOD in TRGOVINA S POHIŠTVOM
1053 EAST 62nd STREET Henderson 1-2088
URADI V COLLINWOODU:
17002-10 LAKE SHORE BLVD. Kenmore 1-5890
15301 WATERLOO ROAD Kenmore 1-1235

ROJAKI POZOR!
V stari domovini je v nekaterih stvareh še vedno precejšnje pomanjkanje. Sorodniki in prijatelji vam bodo zlasti hvaležni za—**SLADKOR - MOKO - MAST - KAVO!**
Veselite jim boste napravili, če jim pošljete **RADIO APARAT, BIKIKEL, PRALNI STROJ** in podobne stvari, ki nam olajšujejo življenje.
Denar je potreben tako v Ameriki kot v Jugoslaviji. **600 DINARJEV** za \$1.00! Za nas je en dolar majhna stvar, tam pa 600 dinarjev ne zasluži vsak delavec v enem dnevu!
Rodna domovina nam je draga! Kdo je ne bi rad obiskal? Jesen je tam prav prijetna in lepa. Na razpolago so še vedno mesta tako na ladjah kot letalih za konec avgusta, september in oktober. Sprejemamo prijave tudi že za spomlad in drugo poltje!

AUGUST KOLLANDER
5419 St. Clair Avenue Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-4148

STAKICH Furniture Co.
EVERYTHING for HOME
ROPER
GAS RANGE

JAMES D. STAKICH, Prop.
IVanhoe 1-8288 16305 WATERLOO ROAD
STORE HOURS: Monday, Thursday, Friday—9 A.M. to 9 P.M.
Tuesday Saturday 9 A.M. to 6 P.M.—Wednesday 9 A.M. to 12 Noon

TISKOVINE
IZDELANE V TISKARNI
Enakopravnosti
SO LIČNE IN V NAJNOVEJŠEM TISKU
—Cene so zmerne—naročila hitro zgotovljena—
Se priporočamo društvom,
trgovcem, obrtnikom in posameznikom
ENAKOPRAVNOST
6231 ST. CLAIR AVE.

ILKA VASTETOVA

UPOR

ZGODOVINSKI ROMAN

(nadaljevanje)

Mauermayer je izlekel svezhen izpričeval in poiskal pravega. Pomolil ga je fantu in mu pokimal v slovo.

"In vi, Levstek?" je vprašal drugega dijaka.

"Prosim za potrdilo, da lahko prestopim na gimnazijo v Gradcu."

"Zakaj se pa selite tako daleč? Kakšna muha vas je pičila?" je vzkliknil direktor, ki je sovražil vsako nepotrebno pisanje.

"Doma sem onkraj meje Ilirskih provinc."

"A—tako! Potem pa že."

Franciškan se je vrnil k pisalni mizi, spisal zahtevano listino in pritisnil nanjo pečat: Gymnase de Neustadt.

Ko sta fanta odstopirala, je Mauermayer zasakal svoj stol proti Koščiku.

"Torej, gospod kolega, stvar je taka: Bil sem pri podintendantu baronu Tauffererju, opravil pa sem slabo. Francozi so nam ukinili tri razrede gimnazije, da nam ostaneta samo dva: Prima gimnazija klasis in secunda gimnazija clasis. In tu ne pomagata noben svetnik, ker na šolo se je vsega skupaj vpisalo le petinštirideset učencev, vsi drugi pa so odšli v Ljubljano ali kam drugam. Učitelja ostaneta samo dva in jaz kot direktor. Prevzeti

pa sem moral še nadzorovanje ljudskih šol po vsem distriktu."

Koščekova roka, ki je držala čepico na kolenu, se je pričela trestiti... In kaj bo z njim? Postavili ga bodo na cesto, to je gotovo; saj je edini posvetni učitelj na gimnaziji, vsi ostali so franciškanji...

Odprl je usta za usodno vprašanje, glasu ni spravil iz zasušenega grla.

Tedaj je direktor sam začel: "S podintendantom sva že sestavila učni načrt za oba razreda in tudi dočela, kdo bo kakšen predmet učil."

Zdajci je Košček ves prebledel in izdavi:

"Kdo?"

Mauermayer, za direktorja dokaj mlad, komaj šestintridesetleten mož, je šele zdaj opazil veliko razburjenje mladega tovariša. Hudomušno se je posmešnil in nalašč počasi naštevati:

"Jaz prevzamem francoščino v obeh razredih in latinščino, zemljepis in zgodovino v višjem razredu. Mogoče tudi verouk v obeh razredih. Zinsmeister—"

Mauermayer je opazil, kako se je Košček zganil, a mirno je nadaljeval:

"—bo poučeval aritmetiko in nauk o meri in vagi, mogoče tudi verouk v nižjem razredu!"

"In?" je Košček dahnil.

"In italijanščino in naravoslovje—če nam ga dovolijo, ker so ga črtali—pa vi."

Koščekova tresoča se roka je izpustila čepico, z drugo pa se je prijel ubožec za čelo, kakor da bi se hotel prepričati, ali bedi, ali sanja.

Mauermayer je zatrl smehljaj. Spomnil se je, kako je Koščika rešil pri podintendantu s pripombo, da edino on zna poučevati italijanski jezik, ker to že dela v zasebnih urah, ki jih ima v rodbinah po mestu.

"Tako. To vam morem povedati glede urelitve šole. Kajpak gre zdaj šel podintendantov predlog v Ljubljano. Če predlog

potrdi intendant grof Fargues, potem smemo začeti s poukom, prej pa ne. In—to se razume—tudi naša imenovanja ne izvrši podintendant sam, ampak ima to pravico generalni v Ljubljani. Pouk se bo letos pač zelo zapoznil. Zdjaj pa še nekaj, dragi kolega," Mauermayer se je zasakal na stolu in pobrskal med papirji na mizi, dvignil enega izmed njih, namrščil obrvi in se z obupan pogledom ozrl v Koščika: "Pomislite, prišel je odlok, da moramo uvesti pouk slovenskega jezika! Sicer ne takoj, pač pa, kadar dobimo slovensko slovnico, ki jo je—kakor mi piše nadzornik iz Ljubljane—sestavil za šole neki Vodnik. Ali ga poznate?"

"Seveda ga poznam. To je tisti, ki zлага pesmi in piše tudi pratiko. Kar se tiče slovenščine, se je pa ne bomo ustrašili. Tukaj vsi govorimo ta jezik. To je naš ljudski jezik, naš deželni jezik."

"No, potem je stvar v redu! Če bo treba, naprtno slovenščino vam. Še nekaj novotarij bomo prisiljeni upoštevati letos. Na primer se bodo morali dati vsi šolski otroci cepiti proti kozam, drugače jih sploh ne smemo sprejeti v šolo. Začeli so že s cepljenjem. Ampak ljudje tega ne razumejo in cepljenju na vse kriplje nasprotujejo. Pa Francozi ne bodo popustili."

"Čul sem, da je naš intendant posebno vnet za to."

"To je res. Med nama povem: ta človek se mi zdi precejšen stremuh. Na vso moč bi se rad prikupil Francozom. No, saj Francozi včasih uvedejo kaj pametnega. Na primer: odpravili so tajno ocenjevanje. To je za tovariški odnos med direktorjem in učitelji zelo važen ukrep. Ali ne? No, ta francoska novotarija mi ugaja. Le to mi ne ugaja, da se tako krčijo, kadar je treba žrtvovati kakšne franke za šolstvo."

"Vojak, Italijan, mi je pravil, da Napoleon šolstvu ni posebno naklonjen. Ni mu za višjo izobrazbo ljudstva, pa tudi ne za to, da bi vzgajali moč, ki bodo iskali resnico, pravico, lepoto in zdravje. Znanstvenikov ne mara in umetnikov tudi ne. On potrebuje zmožne upravne uradnike, ki mu z vojaško strogostjo upravljajo novo zavojevano deželo."

"Intendant me je opozoril, da zahteva Napoleon, naj uvedemo po šolah vojaško disciplino. Celo

uniforme si bodo morali dijaki priskrbeti. In posvetni profesorji tudi. Še sreča, da nosim kuto!" se je smejal pater.

"Tako? No, naj mi najprej dajo, kar so mi že od marca dalje dolžni, da si bom mogel kupiti nove podplate."

In Košček je dvignil nogo in pokazal svojemu predstojniku neusmiljeno zevajočo luknjo v podplatu.

"Ampak—prijatelj! Tak vendar ne morete hoditi okrog! Saj se bliža jesen!"

Košček je skomignil z rame, vstal in pobral svojo čepico. Kaj podplati! Da je le obdržal službo!

"Jutri se torej prično izpiti?"

"Da, in sicer najbrž zadnjikrat z razdelitvijo nagrad. Za dijaške nagrade Francozi nimajo smisla. Če bomo hoteli ta lep običaj obdržati, bomo morali prihodnje leto sami najti vir za kritje stroškov. Ali ste oddali seznam tvarine, ki ste jo letos predelali?"

"Že davi sem vam ja položil na mizo."

"Prav."

"Na svidenje, gospod direktor!"

"Zbogom!"

Kakor da bi mu bile zrasle na strganih podplatih nevidne petrote, je profesor Košček lahnih korakov stopal po trgu navzgor in zavil na Ljubljansko cesto v Rormanova gostilno, kjer je bil že več let na hrani. Dobra Tereza Rormanova ga ni še nikoli vprašala, kdaj misli plačati, kar je že vse te mesece pojedel. Nasprotno! Prav zato, ker je vedela, da ne dobiva plače in z zasebnim poukom zasluži komaj in učitelji zelo važen ukrep. Ali ne? No, ta francoska novotarija mi ugaja. Le to mi ne ugaja, da se tako krčijo, kadar je treba žrtvovati kakšne franke za šolstvo."

"Jejte vendar!" ga je opominjala, kadar je za nekaj minut prišla v sobo, če so bili gostje stalnega omizja sami med seboj. "Saj me je sram, ko ste tako suhi. Ljudje vendar vedo, da ste že nekaj let pri nas na hrani!"

"Mamka Rormanova, nič se ne jezite!" se je vtaknil vmes jezični Papež, ki se je pretegoval na nasprotni strani mize na usnjenem blazinjaku tik okna. "Košček ne bo nikoli debel, če ga še tako pitate. Pravzaprav bi se moral pisati Košček, ker so ga same koščice. Če bi jaz toliko

pojedel kakor on, bi bil debel kakor naš Govekar."

Govekar, ki je že pred večerjo prihajal na polje evička, da si napravi tek—v resnici pa, da si privoščiti priboljšek iz Terezine kuhinje—se je zganil in s polnimi usti nekaj zamomljal. Košček pa je v zadregi zajemal ajdove žgance s telečjo obaro in v tej zadregi iztegnil pod mizo svojedolge noge, da so segle Papežu, ki je na pol ležal v blazinjaku, skoraj prav pod nos.

Papežev pogled je slučajno obstal na Koščkovih podplatih, ki jih je polno osvetlil ob sončnem zatonu nad hišo žareči oblak. Usnarju so se razprle oči. Rekel pa ni ničesar.

Govekar, ki je šele zdaj prišel do sape, se je obregnil ob jezičneža:

"Ne vem, zakaj ti je moj trebuh vedno v napotje."

"O, jaz pa vem, da bi se ga tudi ti rad znebil, če bi se ga le mogel. Veš kaj: kot bodoči občinski svetnik—"

"Zakaj bodoči?"

"No, zato, ker intendant še ni sestavil občinskega sveta, oziroma še ni potrdil občinskih svetnikov, ki mu jih je maire Jelovek predlagal."

"Ali ima pri občinskem svetu tudi intendant svoje prste vmes?" je vprašal Košček.

"Seveda, kje jih pa nima? Samodolobca meščanov je šla po vodi. Saj ni bila dosti prida, ampak vendar smo sami volili svoje občinske može, čeprav je volitve potrdil glavar. Hotel sem reči, Govekar, da boš kot občinski svetnik lahko predlagal za vse meščane obvezno cestno robotanje. Pa bomo v vsej novomeški občini popravili ceste, da se bomo vozili v kočijah po njih in nas ne bo skrbelo, da bi se z razoranost ceste ne prekucnili v jarek. Najlepše pri tem cestnem robotanju pa bi bilo to, da bi naš Govekar izgubil trebuh."

"Hm, ceste! Francozom res niso všeč naše. Bajje so jih v Dalmaciji s prostovoljnimi robotanjem že popravili. Ljudem je všeč delo, ki je vsem v korist, le siliti se ne dajo k njemu," je Govekar modro preslišal zbadanje.

"Sicer pa bi bile dobre ceste pri nas tudi Francozom v korist, ker bi jih lahko uporabljali za svojo trgovino s Carigradom. Zato hočejo menda tudi Savo uravnati."

"Saj pravim, da je vsa francoska gospodarska politika v naših deželah bolj sebične narave. Napoleon baje ne dovoli niti franka francoskega denarja Ilirskim provincam," je trdil Papež.

"Oprostite, slišal sem, da je novi generalni guverner Bertrand izposloval, da je Napoleon podaril sedemdeset tisoč frankov za Tržič, ki je marca pogorel," je Košček nasprotoval nezadovoljnejša.

"Kajpak, lahko jih je dal, če jih je vzel iz 'Izredne blagajne'!" je vzkliknil Papež.

"Kakšna je pa ta?" je vprašala Tereza Rormanova in pomignila natakari, naj pospravi krožnike z mize.

"To je pa posebna iznajdba cesarja Napoleona. Kadar se mu hoče denarja, mu je treba samo reči, na primer: idrijski rudniki so moji!... Ali: vse Govekarjevo premoženje je moje!... In že je 'Izredna blagajna' polna," je s posmehom razlagal Papež.

"Mhm, to imenujemo pri nas ropanje."

"Seveda, če ti kdo potegne stotak ali tisočka iz žepa. Če pa spravi nase celo bogastvo, je to pravica 'Izredne blagajne'."

"Res čudna pravica!" je zagodrnjal Govekar, poravnal z natakari račun in vstal.

Tudi Papež je plačal in odšel. Pred ozko stransko ulico sta se poslovila z Govekarjem in Papež je odhitel domov.

Stopi je v kuhinjo, kjer je pri mizi sedel meščanski črednik Miheec in večerjal.

"Miheec, oglasi se po večerji v moji delavnici!" je mimogrede naročil usnar in odšel v je dilnico.

(Dalje prihodnje)

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalo in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novimi. Vam ni treba imeti določeneza dazovora.

Dr. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVENUE
Tel. ENDICOTT 1-5013

Njegov naslov je vogal East 62nd Street vzhod samo na East 62nd Street. Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Dr. J. V. ZUPNIK

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim

nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

19461 SO. LAKE SHORE BLVD.

Pokličite:

Ivanhoe 1-9382

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

DOMESTIC HELP

LINCOLNWOOD — Housekeeper wanted for employed couple with 2 school age children. Own room. House all on one floor, easy to take care of. Cooking and light laundry. Top wages — Orchard 3-7172 or Whitehall 4-0186. — Bus phone. Must have references.

The History and Genetics of
HEPLER'S OREGON GOLDS

What's in a name? The last name is Hepler. I live in the State of Oregon, and I hoped to make a pot of gold from these mink. So the name, Hepler's Oregon Golds.

It took me seven years to produce the mink I wanted and now I believe they will go over like wild fire with the fur trade. They have been admired by every branch of the fur industry.

These minks are quad recessive. They produce colors ranging from a soft cream to one of the most beautiful "Beige" on the market today. The Pearls from these "Golds" are the clearest and bluest the trade has yet seen.

All of the colors or shades breed true if two alike are bred together.

The "GOLDS" and "BLUEGOLDS" are pure for Pastel.

They have a very soft silky tone in all shades. Those who have seen the mink cannot agree on the color of under fur. It has been called blue, purple, blupink, orchid, rose, etc.

YOU DO NOT HAVE TO OUT-CROSS IN ANY WAY TO IMPROVE THIS MINK AS I HAVE BRED THEM TO EVERYTHING THAT WOULD BRING OUT MORE AND BETTER COLORS. THE RESULTS ARE ALWAYS THE SAME.

They are hardy and prolific.

I have sold very few of these mink, as I was trying to build up a sizeable herd of them to offer to the fur farmers at a reasonable price.

In 1951 I sold 4 light gold males and 12 di-hybrids to Delany and Van Buskirk of Mt. Angel, Oregon. In 1952 I sold them 2 more light gold males—one of the dark pearl type males and a very pale blue type female.

In 1953 I decided not to sell any of them. In 1954 Fred Topp of Lilliwaup, Washington, bought a number of the gold and di-hybrid females and 3 males including one of the Beige males. Wallace Leonard of Puyallup, Washington, bought a medium dark Beige male and has 2 of the females. This breeding season I shipped a gold female bred to a Blue-gold male to Jo Warren in Canada.

Until 1954 I would not sell any of the darker gold shades. Then I let only 2 males go, and none of the pearl type.

But this year I will sell any of the colors or shades anyone wants, as I expect to have between 1,000 and 1,500 to offer.

Also Pastel carriers and di-hybrids.

The top price is \$400.00 for certain types of males and \$200.00 for females, with a discount for ten or more (males and females.)

Some breeders tried to get me to change the name on certain types to a Beige name as Gold doesn't describe them. I still call them "Light, Medium and Dark Gold" or Pearl type "Blugold."

If you are in the market for the best in Beige or Pearl it will pay you to come and see "Hepler's Oregon Golds" before buying.

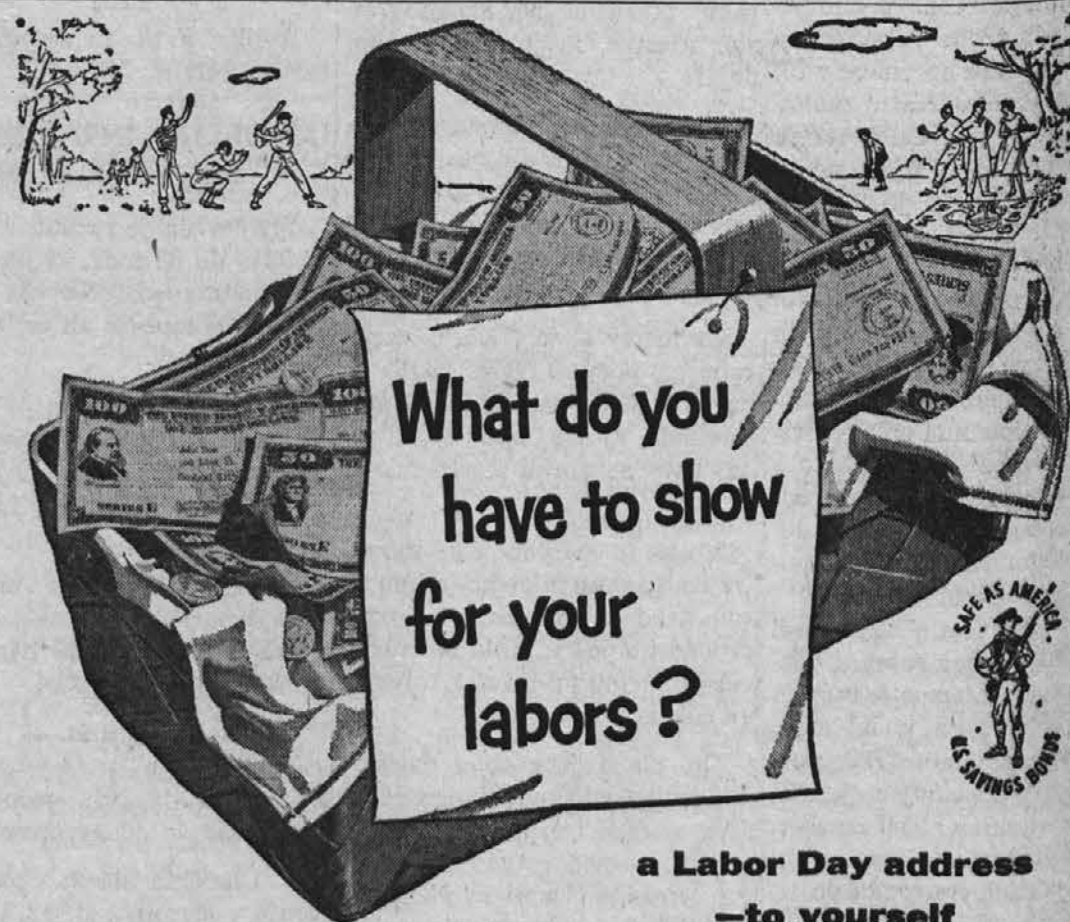
YES, YOU, TOO, CAN GET ALL THESE COLORS AND SHADES FROM THE LIGHT GOLD X DI-HYBRID MATINGS REGARDLESS OF WHAT YOU CALL THEM AFTER GETTING THEM.

MRS. LILLIE HEPLER

Lillie Hepler's Minkery

Route 1, Box 690

Coquille, Oregon

a Labor Day address
—to yourself

Take a pencil and paper and write down your total income for the last year. Now add up all your savings and write that sum next to it.

Are you satisfied with what you've kept for yourself? If not, here's an excellent way to do something about it.

Go to your company pay office tomorrow and sign up for the convenient Payroll Savings Plan. Just tell the people there how much you want to save each pay period—it can be as little as a couple of dollars a week. Then they'll put that money aside for you.

As soon as enough money accumulates, they purchase a U. S. Savings Bond and pass it on to you. And if you hang on to those Bonds, they'll not only represent money saved, they'll earn extra money for you.

When held to maturity (9 years and 8 months) each Series E Bond pays an

average of 3% per year, compounded semiannually. And now, with the automatic extension privilege it will go on paying that same fine interest for 10 more years.

More than eight million working people just like yourself are using the Payroll Savings Plan to provide for their futures. It will work for you, too. Sign up now.

Want your interest paid as current income? Invest in 3% Series H.

U. S. Series H Bonds are new current income Bonds in denominations of \$500 to \$10,000. Redeemable at par after 6 months and on one month's written notice. Mature in 9 years, 8 months and pay an average 3% per annum if held to maturity. Interest paid semiannually by Treasury check. Available through any bank. Annual limit: \$20,000.

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST